

ZARZĄDZENIE NR 17/19
WÓJTA GMINY RUTKI

z dnia 31 maja 2019 r.

w sprawie przedstawienia raportu o stanie Gminy Rutki za 2018 rok.

Na podstawie art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506) zarządza się, co następuje:

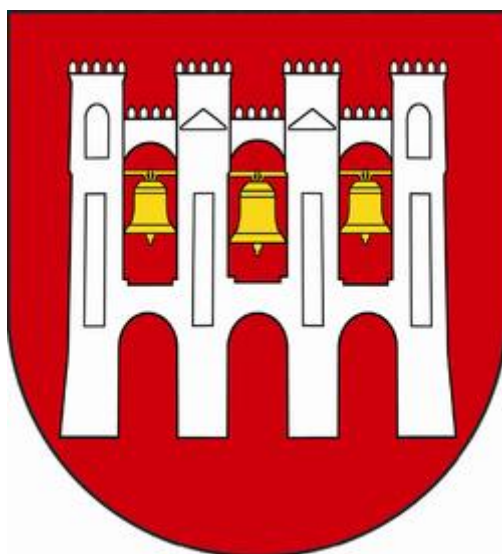
§ 1. Przedstawić Radzie Gminy Rutki raport o stanie Gminy Rutki za 2018 rok stanowiący załącznik do zarządzenia.

§ 2. Raport o stanie Gminy Rutki podlega publikacji na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy Rutki.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wójt

Dariusz
Sławomir Modzelewski

RAPORT O STANIE GMINY RUTKI ZA 2018 ROK

zaakceptował

Wójt

Dariusz Sławomir Modzelewski

Rutki-Kossaki, 31.05.2019 r.

Spis treści

I. Informacje ogólne	4
1.1. Ogólna charakterystyka gminy Rutki (w tym demografia)	4
1.2. Demografia	4
II. Sytuacja finansowa gminy	7
2.1. Stan finansów Gminy Rutki na dzień 31.12.2018 r.	7
2.2. Dochody budżetu – analiza.....	7
2.3. Wydatki budżetu – analiza.....	11
2.4. Fundusz Sołecki.....	14
2.5. Wykonanie wydatków majątkowych na dzień 31.12.2018 r.	14
2.6. Wieloletnia prognoza finansowa – stan na 31.12.2018 r.	17
III. Mienie komunalne.....	19
3.1. Informacje ogólne.....	19
3.2. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych	20
IV. Edukacja	22
4.1. Informacje ogólne.....	22
V. Biblioteka	25
5.1. Informacje ogólne.....	25
5.2. Księgozbiór.....	25
5.3. Czytelnicy	25
5.4. Wypożyczenia.....	26
5.5. Udostępnienia na miejscu	26
5.6. Działalność kulturalna na rzecz środowiska.....	26
5.7. Komputery i Internet	27
5.8. Działalność kulturalno–oświatowa.....	27
5.9. Budżet biblioteki.....	28
VI. Dom kultury	29
VII. POMOC SPOŁECZNA.....	31
7.1. Informacje ogólne	31
7.2. Działania podejmowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach w 2018 r.	31
7.2.1. Domy pomocy społecznej	31
7.2.2. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	32
7.2.3. Usługi opiekuńcze	33

7.2.4. Wspieranie rodziny.....	34
7.2.5. Zadanie w formie pracy socjalnej	34
7.3. Świadczenia przyznawane i wypłacane zaliczone do zadań własnych.....	38
7.3.1. Zasiłki okresowe	38
7.3.2. Zasiłki okresowe	39
7.3.3. Zasiłki stałe	39
7.3.4. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	40
7.3.5. Dodatki mieszkaniowe	41
7.4. Zadania zlecone.....	41
7.4.1. Świadczenie wychowawcze program "Rodzina 500+"	41
7.4.2. Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego:.....	42
7.4.3. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych	43
7.4.4. Rządowy program dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”	44
7.4.5. Wspieranie rodziny – Program „Dobry start” 300+.....	44
VIII. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA	46
7.1. Mieszkaniowy zasób Gminy Rutki	46
7.2. Transport.....	46
7.3. Wodociągi.....	46
7.4. Kanalizacja	47
7.5. Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	47
IX. ŁAD PRZESTRZENNY	49
9.1. Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy	49
9.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	49
X. PRZEDSIĘBIORCY	52
XI. ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ ALKOHOLU	53
XII. OCHRONA ŚRODOWISKA.....	54
XIII. BEZPIECZEŃSTWO.....	55

I. Informacje ogólne

1.1.Ogólna charakterystyka gminy Rutki (w tym demografia)

Gmina Rutki położona jest w centralnej części województwa podlaskiego, w powiecie zambrowskim przy trasach komunikacyjnych: Zambrów-Białystok oraz Łomża-Rutki. Sąsiaduje z gminami: Wizna, Zawady, Kobylin-Borzemy, Kulesze Kościelne, Kołaki Kościelne, Zambrów i Łomża. Powierzchnia gminy wynosi 200,2 km². Na koniec roku 2018 obszar gminy Rutki zamieszkiwało 5621 osób, z tego 2891 mężczyzn i 2730 kobiety. Teren gminy podzielony jest na 46 miejscowości, w tym 41 sołectw. Największymi skupiskami ludności jest miejscowość Rutki-Kossaki, którą zamieszkuje 1285 osób oraz miejscowość Grądy-Woniecko, licząca 813 mieszkańców.

1.2.Demografia

Stan ludności gminy Rutki na dzień 31.12.2018 r. przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Stan ludności gminy Rutki na 31.12.2018 r. (wg poszczególnych miejscowości)

Lp.	Nazwa miejscowości	Ilość mieszkańców
1.	Czochanie-Góra	66
2.	Dębniki	164
3.	Dobrochy	40
4.	Duchny-Wieluny	70
5.	Górskie Ponikły-Stok	154
6.	Grądy-Woniecko	813
7.	Gronostaje-Puszcza	71
8.	Jawory-Klepacze	116
9.	Jaworki	0
10.	Kalinówka-Basie	119
11.	Kalinówka-Bystry	64
12.	Kalinówka-Wielobory	20
13.	Kałęczyn-Walochy	74
14.	Kołomyja	132
15.	Kołomyjka	111
16.	Konopki Leśne	0
17.	Kossaki Nadbielne	101
18.	Kossaki-Falki	62
19.	Kossaki-Ostatki	36
20.	Mężenin	319
21.	Mieczki	51
22.	Modzele-Górki	64
23.	Nowe Zalesie	45
24.	Nowe Zambrzyce	30
25.	Olszewo-Przyborowo	33
26.	Ożarki-Olszanka	238
27.	Ożary Wielkie	162
28.	Pęsy-Lipno	40
29.	Pruszki Wielkie	143

Lp.	Nazwa miejscowości	Ilość mieszkańców
30.	Rutki-Jatki	17
31.	Rutki-Kossaki	1285
32.	Rutki-Nowiny	43
33.	Rutki-Tartak Nowy	27
34.	Stare Zalesie	70
35.	Stare Zambrzyce	55
36.	Szłasy-Lipno	121
37.	Szłasy-Łopienite	51
38.	Szłasy-Mieszki	47
39.	Śliwowo-Łopienite	126
40.	Świątki-Wiercice	41
41.	Walochy-Mońki	39
42.	Wybrany	74
43.	Zambrzyce-Jankowo	30
44.	Zambrzyce-Kapusty	116
45.	Zambrzyce-Króle	83
46.	Zambrzyce-Plewki	58
X	Razem	5621

W okresie od początku 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. liczba ludności gminy Rutki zmniejszyła się o 62 osoby, przez co na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosiła 5621 osób, w tym 2891 kobiet i 2730 mężczyzn. Jako przyczynę zmniejszenia się stanu ludności Gminy Rutki należy wskazać migrację młodzieży do większych miast w celu pobierania nauki w szkołach ponadgimnazjalnych, a później wyższych (co głównie skutkuje tym, że absolwenci tych szkół po zakończeniu edukacji podejmują pracę i zamieszkują już poza terenem gminy) oraz zgony mieszkańców.

W 2018 r. na terenie Gminy Rutki urodziło się 61 osób, natomiast zmarło 66 osób. Liczba zgonów była zatem większa od liczby urodzeń. Odnotowano ujemny współczynnik przyrostu naturalnego - 0,88‰ czyli na każde 1000 osób populacja gminy zmniejszyła się o 0,88 osób.

W rozbiciu na poszczególne kategorie wiekowe i płeć - stan ludności gminy Rutki na dzień 31 grudnia 2018 r. przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Stan ludności gminy Rutki na dzień 31.12.2018 r.

Przedział wiekowy	Mężczyźni	Kobiety
0-6 lat	185	181
7-18 lat	399	373
19-59 lat	1742	1508
60-100 lat	565	668
Ogółem	2891	2730

Z analizy powyższej tabeli wynika, że wśród ludności Gminy Rutki przeważają osoby w wieku produkcyjnym 19-59 lat oraz w wieku poprodukcyjnym 60-100 lat. Natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi najmniejszą z grup wiekowych w ogólnym stanie ludności gminy. Sytuacja ta, jeżeli będzie powtarzać się w kolejnych latach może wpływać negatywnie na rozwój Gminy Rutki.

II. Sytuacja finansowa gminy

2.1. Stan finansów Gminy Rutki na dzień 31.12.2018 r.

Analizę wykonania dochodów i wydatków budżetowych przedstawia tabela 3

Tabela 3. Wykonanie dochodów i wydatków budżetowych w 2018 r.

Wyszczególnienie	Plan po zmianach na 2018 r. w zł.	Wykonanie na 31.12.2018 r. w zł.	% wykonania planu
Dochody budżetowe, w tym:	25620123,13	25593085,47	99,9
- dochody bieżące	23942424,13	23906597,18	99,9
- dochody majątkowe	1677699,00	1686488,29	100,5
Wydatki budżetowe, w tym:	28883723,13	27875243,17	96,5
- wydatki bieżące	23036872,13	22224017,45	96,5
- wydatki majątkowe	5846851,00	5651225,72	96,7
Wynik budżetu (nadwyżka+ / deficyt -)	- 3263600,00	- 2282157,70	X

Budżet gminy za 2018 r. zamknął się wynikiem ujemnym w kwocie 2282157,70 zł i został pokryty przychodami pochodzącymi z nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych (dochody zostały wykonane w 99,9%, natomiast wydatki zrealizowano w 96,5%). Zgodnie z art. 242 ustawy o finansach publicznych, na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące. W Gminie Rutki na 2018 rok wymóg wynikający z tego artykułu został spełniony. Na dzień 31.12.2018 r. Gmina Rutki nie posiadała kredytów i poręczeń. Na 2019 r. w budżecie pozostaje nadwyżka budżetowa w kwocie 1 577 614,87 zł, w tym na działalność związaną z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych – 19 945,71 zł. Budżet omawianego roku pozwolił na realizację zaplanowanych w projekcie zadań.

2.2. Dochody budżetu – analiza

Strukturę dochodów według pochodzenia przedstawia tabela 4.

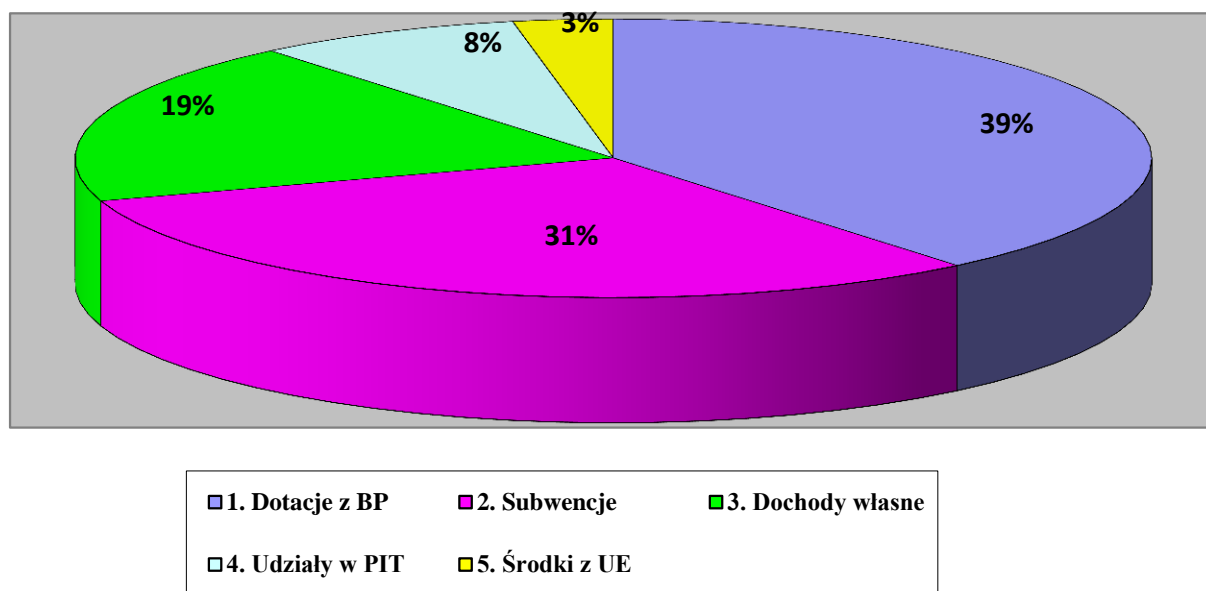
Tabela 4. Struktura dochodów według pochodzenia

Lp.	Źródło dochodu	Plan po zmianach na 2018 r.	Wykonanie na 31.12.2018 r.	% wykonania planu	Udział dochodów wykonanych w dochodach ogółem (%)
Dochody ogółem, z tego:		25620 123,13	25593085,47	99,9	100,00
1.	Subwencje	7898435,00	7898435,00	100,0	31
2.	Udziały gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i osób prawnych (PIT)	1793 002,00	1906946,00	106,4	8
3.	Dotacje celowe, w tym na zadania:	10327296,13	10052200,92	97,3	39
	- zlecone (bieżące)	8351834,13	8143248,09	X	X
	- własne (bieżące)	1094675,00	1028166,50	X	X
	- własne (majątkowe)	880787,00	880786,33	X	X
4.	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (dochody majątkowe)	777624,00	777623,96	100,0	3
5.	Dochody własne w tym:	4823766,00	4957879,59	102,8	19
	- podatki i opłaty (skarbowe, eksploatacyjna, za wydanie pozwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych)	3565138,00	3649499,76	X	X
	- dochody ze sprzedaży majątku gminy	19288,00	28078,00	X	X
	- pozostałe (woda, ścieki, czynsze, dzierżawa i inne)	1239340,00	1280301,83	X	X

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu Gminy Rutki w 2018 r.

Rysunek 1. Źródła dochodów gminy w 2018 r.

Źródła dochodów gminy w 2018 roku

Największą pozycję dochodów budżetu stanowiły dotacje z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących i inwestycyjnych gminy, zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych gminie ustawami tj. 39 % dochodów ogółem. Drugą co do wielkości pozycją dochodową są subwencje, które stanowią 31 % dochodów ogółem. Następną pozycją są dochody własne gminy, stanowią one 19% dochodów ogółem. Czwartą pozycję dochodową zajmują udziały w podatku PIT, tj. 8% dochodów ogółem. Pozyskane dotacje z Unii Europejskiej na współfinansowanie projektów inwestycyjnych wyniosły 3% dochodów ogółem.

Dynamikę budżetu 2018 r. w porównaniu do roku ubiegłego przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Dynamika budżetu w latach 2017-2018

Tytuł	2017 rok	2018 rok	Dynamika
DOCHODY w tym:	22736677,34	25593085,47	13 %
Dotacje z BP na zadania zlecone i własne	9382691,35	10052200,92	7 %
Subwencje	6811787,00	7898435,00	16 %
Własne w tym:	4397503,61	4880488,44	11 %
Podatki i opłaty	3540514,41	3572108,61	1 %
Pozostałe dochody własne (opłata za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków i inne)	845195,20	1280301,83	51 %
Sprzedaż mienia	11794,00	28078,00	138 %
Udziały w CIT i PIT	1767247,76	1984337,15	12 %
Środki z UE	377447,62	777623,96	106 %
WYDATKI w tym:	23263242,30	27875243,17	20 %
Bieżące	20812580,05	22224017,45	7 %
Majątkowe	2450662,25	5651225,72	131 %
WYNIK BUDŻETU (nadwyżka+/deficyt-)	- 526564,96	- 2282157,70	333 %
Nadwyżka z lat poprzednich	3859772,57	1577614,87	- 59 %

W 2018 r. w stosunku do roku poprzedniego nastąpił znaczny wzrost dochodów z tytułu: subwencji wyrównawczej tj. o 16%, udziałów w podatku PIT i CIT tj. o 12 % oraz dotacji z BP na zadania zlecone i własne tj. o 7%. Wpływy z dochodów własnych wzrosły o 11 %, z uwagi na przejście gospodarki wodno-kanalizacyjnej.

W 2018 roku wydatki bieżące wzrosły o 7%, majątkowe o 131% w stosunku do roku poprzedniego.

Do oceny pozycji finansowej gminy na tle innych jednostek posługujemy się wskaźnikiem G. Jest to kwota podstawowa dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęta do obliczania subwencji wyrównawczej. Na 2018 rok wskaźnik ten wynosił 1 188,12 zł., natomiast na 2019 rok wynosi 1 058,08 zł. Analogicznie wskaźniki dla kraju wynoszą odpowiednio: 2018 rok – 1 668,68 zł, 2019 rok – 1790,33 zł.

Tabela 6. Wskaźnik G – zestawienie porównawcze

	2018	2019
JST z najniższym wskaźnikiem	390,29	406,76
GMINA RUTKI	1188,12	1058,08
JST z najwyższym wskaźnikiem	31962,75	31910,49
Wskaźnik krajowy	1668,68	1790,33
Udział wskaźnika Gminy Rutki w wskaźniku krajowym	71,2 %	59,1 %

2.3. Wydatki budżetu – analiza

Wydatki zrealizowane zostały w kwocie 27 875 243,17 zł, są pochodną uzyskanych dochodów, których dokonano w oparciu o plan finansowy zadań zawartych w uchwale budżetowej. Zadania wykonywane przez Gminę wynikają z ustawy o samorządzie gminnym i są realizowane przez Urząd Gminy i jednostki organizacyjne.

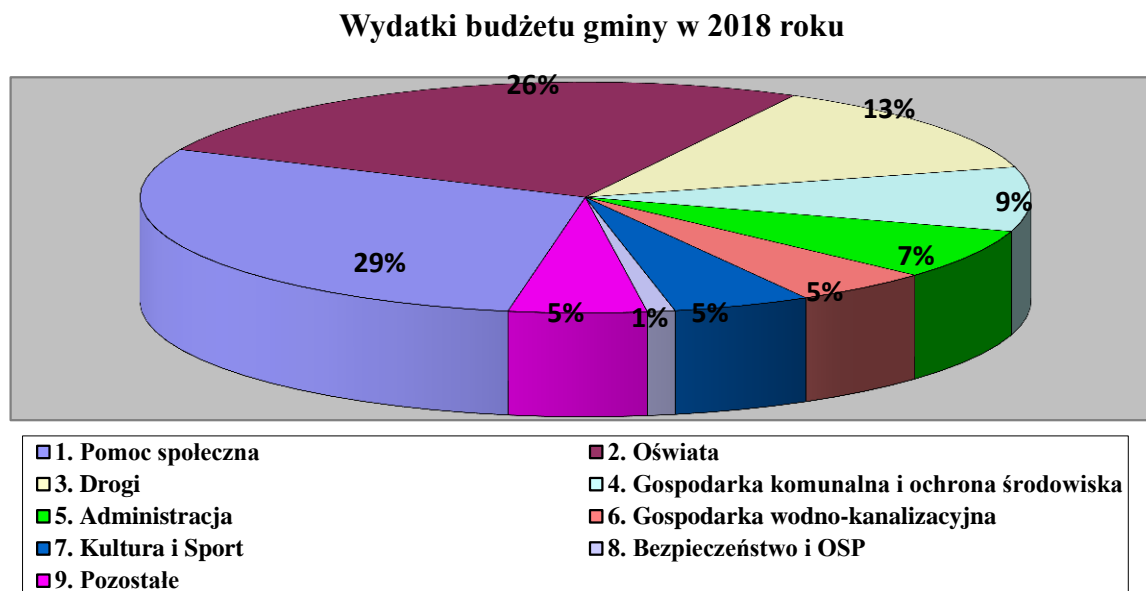
Tabela 7. Wydatki budżetu Gminy Rutki w ujęciu działowym w latach 2017–2018

DZIAŁ	Treść	2017		2018	
		Wydatki wykonane	% ogólnego budżetu	Wydatki wykonane	% ogólnego budżetu
010	Rolnictwo i łowiectwo	1277727,69	5,5	1869559,09	6,7
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	280931,98	1,2	555257,71	2,0
600	Transport i łączność	1080095,35	4,6	3713737,77	13,3
630	Turystyka	1281,0	0,0	89,68	0,00
700	Gospodarka mieszkaniowa	1168,50	0,0	2114,20	0,00
710	Działalność usługowa	15325,60	0,1	23154,38	0,1
750	Administracja publiczna	2403148,09	10,3	2351536,79	8,4
751	Urzędy Naczelnych Organów Władzy, Kontroli i Ochrony Praw oraz Sądownictwo	1176,00	0,0	91518,70	0,3
754	Bezpieczeństwo Publiczne i ochrona przeciwpożarowa	205542,41	0,9	299448,36	1,1
801	Oświata i wychowanie	7171621,22	31,0	6568464,50	23,6
851	Ochrona zdrowia	66750,10	0,3	90131,63	0,3
852	Pomoc społeczna	1279965,25	5,5	1164309,85	4,2
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,0	0,00	0,0
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	388729,91	1,7	396153,38	1,4
855	Rodzina	7149423,33	30,7	6996585,43	25,1
900	Gospodarka Komunalna i ochrona środowiska	1710405,03	7,3	2304060,43	8,3
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	228344,42	0,9	744235,14	2,7
926	Kultura fizyczna i sport	1606,42	0,0	704886,13	2,5
Razem		23263242,30	100,0	27875243,17	100

Duże zróżnicowanie wydatków w działach związane jest z różnymi kwotami przeznaczonymi na inwestycje w poszczególnych latach.

Wykres 2 przedstawia strukturę wydatków budżetu gminy za 2018 r. w ujęciu procentowym

Rysunek 2. Struktura wydatków budżetu Gminy Rutki w 2018 r.

Największy udział w wydatkach ogółem budżetu Gminy Rutki w 2018 roku stanowiły wydatki na pomoc społeczną i rodzinę tj. 29 %. Źródłem środków na pokrycie utrzymania pomocy społecznej były:

- dotacje – 7616501,69 zł,
- wpływy z usług opiekuńczych – 8261,06 zł,
- środki własne – 617113,09 zł.

Dominującą pozycję zajmują wydatki na oświatę i wychowanie łącznie z edukacyjną opieką wychowawczą i Centrum Usług Wspólnych tj. 26 % ogółu wydatków. Źródłem środków na pokrycie utrzymania oświaty były:

- dotacje – 306445,82 zł,
- subwencja – 4907942,00 zł,
- wpływy z usług za wyżywienie – 75101,80 zł,
- środki własne – 1999050,50 zł.

Wydatki na przebudowę, remont i utrzymanie dróg stanowią 13% ogółu wydatków. Zadania z zakresu Gospodarki komunalnej i ochrony środowiska wynoszą 9% ogółu wszystkich wydatków, z tego:

- a) gospodarka odpadami 442957,45 zł, (z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi 399079,63 zł, środki dołożone z budżetu 43877,82 zł),
- b) utrzymanie zieleni – 59508,04 zł,
- c) schroniska dla zwierząt – 39088,00 zł,
- d) oświetlenie ulic, placów i dróg – 1418648,20 zł,
- e) pozostała działalność - 343858,74 zł.

Wydatki na administrację, stanowią 7% ogółu wydatków z tego:

- a) urzędy gmin i urzędy wojewódzkie – 1684324,90 zł,
- b) pozostała administracja,(rada, promocja, sołtysi) – 262309,09 zł.

Zadania z zakresu Gospodarki wodno-kanalizacyjnej, stanowią 5% ogółu wydatków, w tym: środki z opłat za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków 1002765,34 zł, środki z budżetu 432272,17 zł.

Na zadania związane Kulturą i Sportem przeznaczono 5% ogółu wydatków, z tego: środki z budżetu gminy – 704151,11 , środki z UE – 744970,16 zł, tj., w tym:

- a) Ośrodki kultury i świetlice 744235,14 zł,
- b) Kultura fizyczna – 704886,13 zł.

Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa to wydatki około 1% ogółu wydatków. Źródłem środków na pokrycie utrzymania bezpieczeństw i ochrony przeciwpożarowej były:

- dotacje - 55506,00 zł,
- środki własne – 243942,36 zł.

Pozostałe wydatki poniesiono w wysokości 1196787,88 zł, tj. 5 % ogółu wydatków, głównie z przeznaczeniem na; gospodarkę mieszkaniową, zadania z zakresu geodezji i kartografii, ochronę zdrowia oraz wypłatę akcyzy producentom rolnym.

2.4.Fundusz Sołecki

Uchwałą Nr 171/XXXI/14 Rady Gminy Rutki z dnia 31 marca 2014 roku w sprawie funduszu sołeckiego Rada Gminy Rutki wyraziła zgodę na wyodrębnienie w budżecie Gminy Rutki funduszu sołeckiego. Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. z 2014 r. poz. 301) uchwała o wyrażeniu zgody na wyodrębnienie funduszu ma zastosowanie do kolejnych lat budżetowych. Rada Gminy w 2018 r. nie podejmowała uchwały o nie wyrażeniu zgody na wyodrębnienie funduszu i został on wyodrębniony. Wydatki z Funduszu Sołeckiego stanowią 1,2 % ogółu zrealizowanych wydatków i zostały wykonane w kwocie 340259,75 zł, na plan 391823,00 zł., tj. 86,8 % planu.

Środki w ramach Funduszu Sołeckiego były wykorzystane na następujące zadania:

- remont dróg gminnych – 104604,60 zł,
- uporządkowanie i zagospodarowanie placów zabaw i miejsc rekreacji – 115633,66 zł,
- utwardzenie placów i terenów gminnych kostką brukową – 83319,11 zł,
- zakup wyposażenia do świetlic wiejskich – 15713,72 zł,
- zakup traktora ogrodowego do utrzymania terenów gminnych – 9998,00 zł,
- rozbudowa oświetlenia ulicznego – 4661,70 zł,
- zakup wiaty przystankowej – 4128,96 zł,
- wyznaczenie punktów granicznych w miejscowościach gminnych – 2200,00 zł.

2.5.Wykonanie wydatków majątkowych na dzień 31.12.2018 r.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, do wydatków majątkowych zalicza się kwoty przeznaczone na: inwestycje i zakupy inwestycyjne, zakupy i objęcie akcji i udziałów oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego. W 2018 roku wydatki majątkowe wykonano w 96,7 %. Zestawienie wydatków zaprezentowano w tabeli 8.

Tabela 8. Zestawienie zadań inwestycyjnych w 2018 r.

Lp.	Nazwa inwestycji	Kwota wydatku
1.	Budowa poletek hydrobotanicznych oczyszczalni ścieków w Mężeninie	556010,00
2.	Budowa chodnika w ciągu ulicy Polowej w Rutkach-Kossakach	11900,00
3.	Przebudowa drogi gminnej nr 106150B Rutki-Kossaki – Ożarki-Olszanka odc. 0+000 – 2+700	1922177,15
4.	Zakup motopompy pożarniczej	36838,50
5.	Zakup kosiarki samojezdnej	12899,01
6.	Zakup kosiarki z wysięgnikiem	43050,00
7.	Modernizacja oświetlenia drogowego na terenie Gminy Rutki	1187860,20
8.	Rozbudowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Kołomyja	4661,70
9.	Budowa placu zabaw dla dzieci – Mężenin	21125,16
10.	Budowa i ogrodzenie placu zabaw dla dzieci – Grądy-Woniecko	49421,00
11.	Budowa miejsca rekreacji w miejscowości Kalinówka-Bystry	10563,00
12.	Zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjne w miejscowości Rutki-Kossaki	5800,00
13.	Przebudowa i wyposażenie świetlicy wiejskiej oraz budowa altany w Zambrzycach-Królach	519400,00
14.	Zagospodarowanie terenu wokół boiska przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Rutkach-Kossakach	704000,00
Razem		5085705,72
POZOSTAŁE WYDATKI MAJĄTKOWE		
Lp.	Nazwa zadania	Kwota wydatku
1.	Dotacja celowa dla Powiatu Zambrowskiego z przeznaczeniem na „Przebudowę drogi powiatowej Nr 2007 B Rutki – Mężenin – Szlasy-Mieszki – Czochanie Góra – Wnory Stare”	550000,00
2.	Dotacja celowa dla Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie z przeznaczeniem na zakup samochodu osobowego oznakowanego Policja	5000,00
3.	Dotacja celowa z przeznaczeniem na „Przebudowę drogi powiatowej Nr 1981B – budowa progu zwalniającego przy szkole w Grądach-Woniecko”	10520,00
Razem		565520,00
OGÓLEM WYDATKI MAJĄTKOWE		5651225,72

Tabela 9. Realizacja wydatków w ramach projektów z dofinansowaniem unii europejskiej

Nazwa projektu	Jednostka realizująca	Plan /zł/	Wydatkowano /zł/	Uwagi
Projekt pn. „Przebudowa i wyposażenie świetlicy wiejskiej oraz budowa altany w Zambrzycach-Królach” W ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020	Urząd Gminy Rutki	Środki UE 254 920,00 Środki własne 262 080,00 Środki własne poza projektem 8 000,00	Środki UE 254 920,00 Środki własne 260 080,00 Środki własne poza projektem 4 400,00	Projekt zakończony
Projekt pn. „Zagospodarowanie terenu wokół boiska przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Rutkach-Kossakach” W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej VIII. Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej, Działania 8.6 Inwestycje na rzecz rozwoju	Urząd Gminy Rutki	Środki UE 490 051,00 Środki własne 216 985,00	Środki UE 490 050,16 Środki własne 213 949,84	Projekt zakończony
Projekt pn. „Zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjne w miejscowości Rutki-Kossaki” w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objętego PROW na lata 2014-2020	Urząd Gminy Rutki	Środki UE 0,00 Środki własne 0,00 Środki własne poza projektem 5 800,00	Środki UE 0,000 Środki własne 0,00 Środki własne poza projektem 5 800,00	Realizacja w 2019 roku

2.6. Wieloletnia prognoza finansowa – stan na 31.12.2018 r.

W 2018 roku opracowano Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Rutki na lata 2018-2021. W roku 2018 zaplanowano budżet deficytowy, który został pokryty nadwyżką budżetową z lat ubiegłych, natomiast w kolejnych latach tj. od 2019 do 2021 zaplanowano zrównoważenie budżetu.

Nie planowano zaciągania kredytów i pożyczek w całym okresie objętym prognozą.

W Wieloletniej Prognozie Finansowej obowiązującej w 2018 roku przewidziano zadania wieloletnie zaprezentowane w tabelach 10-15.

Tabela 10. Budowa poletek hydrobotanicznych oczyszczalni ścieków w Mężeninie – zadanie zrealizowane

Okres realizacji zadania	Wydatki w poszczególnych latach w zł					Łączne wydatki na zadanie w zł
	2014 wykonane	2015 wykonane	2016 wykonane	2017 wykonane	2018 wykonane	
2014-2018	1845,00	0,00	9367,20	0,00	556010,00	567222,20

Tabela 11. Zagospodarowanie terenu wokół boiska przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Rutkach-Kossakach – zadanie zrealizowane.

Okres realizacji zadania	Wydatki w poszczególnych latach w zł			Łączne wydatki na zadanie w zł
	2016 wykonane	2017 wykonane	2018 wykonane	
2016-2018	25 300,00	184,50	704 000,00	729 484,50

Tabela 12. Przebudowa i wyposażenie świetlicy wiejskiej oraz budowa altany w Zambrzycach-Krółach – zadanie zakończone.

Okres realizacji zadania	Wydatki w poszczególnych latach w zł		Łączne wydatki na zadanie w zł
	2017 - wykonane	2018 - wykonane	
2017-2018	11 080,00	519 400,00	530 480,00

Tabela 13. Modernizacja oświetlenia drogowego na terenie Gminy Rutki – zadanie zrealizowane.

Okres realizacji zadania	Wydatki w poszczególnych latach w zł		Łączne wydatki na zadanie w zł
	2017 - wykonane	2018 - wykonane	
2017-2018	7 500,00	1 187 860,20	1 195 360,20

Tabela 14. Budowa chodnika w ciągu ulicy Polowej w Rutkach-Kossakach – zadanie w trakcie realizacji

Okres realizacji zadania	Wydatki w poszczególnych latach w zł		Łączne planowane wydatki na zadanie w zł
	2018 - wykonanie	2019 - plan	
2018-2019	11 900,00	147 000,00	158 900,00

Tabela 15. Zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjne w miejscowości Rutki-Kossaki – zadanie w trakcie realizacji

Okres realizacji zadania	Wydatki w poszczególnych latach w zł		Łączne planowane wydatki na zadanie w zł
	2018 - wykonanie	2019 - plan	
2018-2019	5 800,00	178 596,00	184 396,00

III. Mienie komunalne

3.1. Informacje ogólne

Gmina Rutki jest właścicielem mienia komunalnego o wartości księgowej **52216533,62 zł**, w skład którego wchodzi:

1) Grunty o powierzchni **468,1259 ha**, w tym:

- użytki rolne - 58,0826 ha,
- lasy i grunty leśne - 19,6438 ha,
- grunty zabudowane i zurbanizowane (w tym drogi) – 369,5655 ha,
- wody – 0,5521 ha,
- nieużytki – 20,2819 ha.

2) Budynki i obiekty:

- budynek po świetlicy wiejskiej w miejscowości Rutki-Kossaki,
  - budynek biurowy Urzędu Gminy,
  - budynek w miejscowości Rutki-Kossaki, przy ul 11 Listopada 5,
  - budynek gospodarczy – Ożary Wielkie,
  - budynek gospodarczy – SP Zambrzyce Kapusty,
  - budynek szkolny – SP Szlasy Lipno,
  - budynek szkolny – SP Zambrzyce-Kapusty,
  - budynek świetlicy wiejskiej we wsi Ożarki-Olszanka,
  - budynek świetlicy wiejskiej w miejscowości Ożary Wielkie,
  - budynek świetlicy wiejskiej w miejscowości Zambrzyce-Króle,
  - budynek szkolny SP w Grądach Woniecko,
  - budynek szkolny SP w Kołomyi,
  - budynek szkolny 11 sal.+łącznik SP Rutki,
  - budynek szkolny 10 sal Gimnazjum w Rutkach,
  - budynek administracyjno-żywnieniowy BOS w Rutkach,
  - budynek szkolny – Przedszkole Rutki,
  - budynek gospodarczy Kołomyja,
  - sala sportowa – Gimnazjum w Rutkach,
  - budynek świetlicy wiejskiej wraz z remizą strażacką we wsi Rutki-Kossaki przy ul. Łomżyńskiej 34,
  - budynek świetlicy wiejskiej w Mężeninie,
  - budynek po punkcie skupu mleka - Zambrzyce-Króle,
  - budynek po punkcie skupu mleka – Kossaki Falki,
  - budynek po punkcie skupu mleka - Pruszki Wielkie,
  - budynek remizy strażackiej we wsi Ożary Wielkie,
  - garaż o konstrukcji stalowej na maszyny budowlane,
  - budynek świetlicy wiejskiej we wsi Kołomyja,
- a także wiaty przystankowe, kąciki ekologiczne, place zabaw, otwarte strefy aktywności, miejsce obsługi rowerzystów.

- 3) Budowle i urządzenia techniczne:
- drogi gminne i rolnicze,
  - sieć wodociągowa,
  - sieć kanalizacyjna.
- 4) Środki transportu:
- 3 ciągniki rolnicze C-360,
  - Samochód osobowy Skoda Fabia Combi,
  - 4 samochody pożarnicze,
  - Ciągnik gąsienicowy DT-75,
  - 2 ciągniki Ursus 914,
  - 2 przyczepy ciągnikowe,
  - Naczepa N-162,
  - Samochód osobowy Fiat Scudo BZA 82 JX,
  - Posypywarka,
  - 2 przyczepy rolnicze PRONAR,
  - Samochód specjalny do czyszczenia studzienek kanalizacyjnych Scania 94D 230,
  - Posypywarka PRONAR T130.
- 5) Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne:
- Równiarka,
  - Koparka Waryński 406,
  - Ładowarka hydrauliczna kołowa Ł-34 Fadroma,
  - Koparka gąsienicowa K 606,
  - Ładowacz TUR C-360,
  - Kosiarka rotacyjna,
  - Kosiarka samojezdna – HUSOVARNA,
  - Zagęszczarka do asfaltu,
  - Kocioł warzelny elektryczny – BOS w Rutkach,
  - Zestaw kociołków przechylnych elektrycznych – BOS w Rutkach,
  - Zestaw do odśnieżania 2,8 typ „V”,
  - Zestaw do odśnieżania 2,8 typ „V”,
  - Traktor ogrodowy CUB CADET XT2QR106,
  - Kosiarka z wysięgnikiem i głowicą koszącą PRONAR.

3.2.Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych

Ogólna powierzchnia gruntów stanowiących mienie komunalne na dzień **1 stycznia 2018 r.** wynosiła **468,1541 ha**, w tym:

- 2,5576 ha** – w zarządzie jednostek organizacyjnych,
- 3,1246 ha** – grunty wydzierżawione,
- 462,4712 ha** - grunty w bezpośrednim zarządzie gminy.

Grunty o powierzchni 0,8894 ha oddane są w użytkowanie wieczyste.

Zbywanie nieruchomości odbywało się w następujących formach:

- a) W trybie bezprzetargowym na powiększenie nieruchomości sąsiedniej: działka nr 20/1 o pow. 0,0282 w miejscowości Dobrochy,
- b) zamiana nieruchomości: działka nr 73/3 o pow. 0,0111 ha, w miejscowości Dobrochy.

Nabywanie nieruchomości:

- a) zamiana nieruchomości: działki nr 101/6, 101/4, o pow. 0,0111 ha, w miejscowości Dobrochy.

Ogólna powierzchnia gruntów stanowiących mienie komunalne na dzień **31 grudnia 2018 r.** wynosi **468,1259 ha**, w tym:

- a) **2,5576 ha** – w zarządzie jednostek organizacyjnych,
- b) **2,5576 ha** – w zarządzie jednostek organizacyjnych,
- c) **3,1246 ha** – grunty wdzierżawione,
- d) **462,4437 ha** - grunty w bezpośrednim zarządzie gminy.

Grunty o powierzchni 0,8894 ha oddane są w użytkowanie wieczyste.

IV. Edukacja

4.1. Informacje ogólne

W 2018 r. w gminie funkcjonowały trzy szkoły podstawowe i jedno gimnazjum oraz punkt przedszkolny. Gimnazjum w Rutkach jest wygaszane i z dniem 31 sierpnia 2019 roku kończy działalność. Wydatki ogólne gminy na oświatę wynosiły w 2018 roku **-7288540,12 zł**, z czego - **5289489,62 zł (72,57%)** pokryte zostało z subwencji oświatowej i dotacji przekazanych z budżetu państwa. Do utrzymania szkół, oddziałów przedszkolnych i punktu przedszkolnego gmina w 2018 roku dołożyła z budżetu - **1999050,50 zł**.

Koszty utrzymania szkół przedstawiają się następująco:

- 1) Szkoła Podstawowa w Rutkach im. 2-go Pułku Ułanów Grochowskich – koszt ogólny utrzymania szkoły i oddziałów przedszkolnych - **2769742,29 zł**, otrzymana subwencja i dotacje - **3022982,54 zł**,
- 2) Szkoła Podstawowa im. kpt. Władysława Raginisa w Grądach- Woniecko – koszt ogólny utrzymania szkoły i oddziału przedszkolnego – **989411,34 zł**, otrzymana subwencja i dotacje – **713954,69 zł**,
- 3) Szkoła Podstawowa w Kołomyi – koszt ogólny utrzymania szkoły i oddziału przedszkolnego **818236,88 zł**, otrzymana subwencja i dotacje – **573308,23 zł**,
- 4) Gimnazjum w Rutkach – koszt ogólny utrzymania szkoły – **1204865,49 zł**, otrzymana subwencja i dotacje – **735016,39 zł**,
- 5) Punkt Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Rutkach - koszt ogólny **267798,21 zł**, otrzymana subwencja i dotacja przedszkolna - **93987,77 zł**.

W 2018 roku w okresie styczeń –czerwiec 138 uczniów, a w okresie wrzesień - grudzień 91 uczniów otrzymało pomoc materialną o charakterze socjalnym – stypendium szkolne na ogólną kwotę **166933,98 zł** (dotacja z budżetu państwa - **150240,00 zł** + 16693,98 zł środki własne). Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum otrzymali bezpłatne podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe za kwotę – **59387,92 zł**. We wrześniu 2018 r. naukę rozpoczęło 520 uczniów w tym - 457 uczniów w szkołach podstawowych. Do gimnazjum uczęszczało 63 uczniów - tylko klasy III z powodu wygaszania kształcenia. Do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych uczęszczało 53 dzieci a do Punktu Przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Rutkach 60 dzieci w wieku 3-5 lat. Jedno dziecko realizuje wychowanie przedszkolne na terenie innej gminy. Koszt utrzymania ponoszony przez gminę za to dziecko wynosił – **13929,94 zł**.

W szkołach podstawowych i gimnazjum uczniowie uczą się dwóch języków obcych: języka angielskiego i języka rosyjskiego. W gimnazjum uczniowie mogą wybrać zamiast języka rosyjskiego - język niemiecki.

We wszystkich szkołach w 2018 roku zatrudnionych było 89 nauczycieli (z punktem przedszkolnym i oddziałami przedszkolnymi (67,61 w przeliczeniu na pełny etat):

- 1) 63 nauczycieli pełnozatrudnionych w tym:
  - 32 dyplomowanych,
  - 17 mianowanych,
  - 13 kontraktowych,
  - 1 stażysta.
- 2) 26 nauczycieli niepełnozatrudnionych – (10,49 etatu):
  - 12 dyplomowanych (4,76 etatu),
  - 6 mianowanych – (3,53 etatu),
  - 2 kontraktowych (1,05 etatu),
  - 6 stażystów (1,15 etatu).

Wyżej wymienieni nauczyciele korzystali z funduszu na doskonalenie zawodowe w wysokości – **10044,98 zł**. W gminie utworzony jest dla byłych nauczycieli emerytów i rencistów Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, do korzystania z którego uprawnionych było 44 emerytów – **41968,00 zł**. Do obsługi szkół zatrudnionych było 22 pracowników (sprzątaczkę, pracownicy stołówek szkolnych i pracownicy administracyjni) oraz 6 palaczy na sezon grzewczy (w tym 2 na ½ etatu). Koszt zatrudnienia pracowników obsługi wynosił – **222728,47 zł**.

Do dwóch szkół podstawowych i gimnazjum uczniowie są dowożeni przez przewoźnika wybranego w trybie przetargu nieograniczonego. Od września 2018 roku liczba uczniów dowożonych wynosiła - 374 z tego do Szkoły Podstawowej w Rutkach - 274 uczniów, Szkoły Podstawowej w Kołomyi – 43 uczniów i Gimnazjum w Rutkach - 57 uczniów. W 2018 roku zwracano rodzicom koszty dowozu 1 ucznia niepełnosprawnego do Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 2 dla Dzieci Niestyszających, Słabosłyszających oraz z Autyzmem, w tym z Zespołem Aspergera w Otwocku oraz rodzicom 2 uczniów niepełnosprawnych dowożonych do Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Długoborzu. Ogólny koszt dowożenia uczniów do szkół wyniósł- **464491,39 zł**.

W gminie funkcjonują dwie stołówki szkolne: w Szkole Podstawowej w Rutkach i Szkole Podstawowej w Grądach-Woniecko. Do Szkoły Podstawowej w Kołomyi posiłki są dowożone. W 2018 roku z posiłków w stołówce szkolnej w Rutkach korzystało 367 uczniów w tym:

- 229 uczniów Szkoły Podstawowej w Rutkach,
- 60 dzieci z Punktu Przedszkolnego w Rutkach.
- 53 uczniów ze Szkoły Podstawowej w Kołomyi (posiłki dowożone),
- 25 uczniów Gimnazjum w Rutkach.

Ze stołówki szkolnej w Grądach-Woniecko korzystało 54 uczniów. Koszt prowadzenia stołówek szkolnych wynosił - **229219,40 zł.**

W roku 2018 w Szkole Podstawowej w Rutkach został wykonany remont na parterze budynku polegający na wymianie posadzek na korytarzu i w szatniach za kwotę - 66817,82 zł. Zakupiono i zamontowano szafki dla uczniów w szatniach za kwotę – 35500,00 zł oraz zakupiono szafki na laptopy za kwotę - 1200,00 zł. Wykonano kosztorys na modernizację i remont obiektów sportowych – **2000,00 zł.** Zrealizowano inwestycję pod nazwą „Zagospodarowanie terenu wokół boiska przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Rutkach-Kossakach”- koszt ogólny - 729484,50 zł. Ze środków pozyskanych z MEN z 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej zakupiono do Szkoły Podstawowej w Rutkach pomoce dydaktyczne do pracowni fizycznej, chemicznej, biologicznej i geograficznej za kwotę - **75000,00 zł.** Stołówka szkolna doposażona została w sprzęt gastronomiczny za kwotę - 8208,09 zł. W Szkole Podstawowej w Kołomyi przed budynkiem szkoły położono kostkę brukową, poniesiony koszt to - **27781,83 zł.**

V. Biblioteka

5.1. Informacje ogólne

Gminna Biblioteka Publiczna prowadzi działalność w oparciu o statut i działa na podstawie uchwał. Jest samorządową instytucją kultury. Nadzór nad organizacją i funkcjonowaniem sprawuje Wójt Gminy, a nadzór merytoryczny nad działalnością biblioteki sprawują i pomocy fachowej udzielają: Książnica Podlaska w Białymstoku oraz Powiatowa Biblioteka Publiczna w Szumowie. Na czele Biblioteki stoi Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej, który kieruje jej działalnością, reprezentuje bibliotekę na zewnątrz i jest za nią odpowiedzialny. Do szczegółowego zakresu działania Biblioteki należy:

- a) gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych z uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu,
- b) udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz oraz prowadzenie wypożyczeń między bibliotecznymi, z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dla młodzieży,
- c) popularyzacja książki, wiedzy, czytelnictwa,
- d) współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami, stowarzyszeniami, służące rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa,
- e) prowadzenie działalności informacyjnej, udostępnianie informacji wewnętrznych i zewnętrznych oraz doskonalenie form i metod pracy biblioteki.

5.2. Księgozbiór

Biblioteka dysponuje księgozbiorem liczącym **18022** książek. W roku 2018 przybyło ogółem **612** książek o wartości **13040,00 zł**, w tym:

- a) ze środków własnych **468** książek o wartości **10000,00 zł**,
- b) ze środków ministerialnych **142** książek o wartości **300,00 zł**,
- c) dary od czytelników **2** o wartości **40,00 zł**.

Usunięto z bibliotek jako zagubione i zniszczone **588** książek.

5.3. Czytelnicy

W 2018 czytelnicy odwiedzili biblioteki **3465** razy, a zarejestrowano **237** czytelników, którzy 3414 razy odwiedzili wypożyczalnię. Największą grupę czytelników stanowią młodzież i dorośli w przedziale wiekowym 20 lat i więcej - 51,4%.

Tabela 16. Czytelnicy według wieku

Razem	Do lat 5	6 - 12	13-15	16-19	20-24	25-44	45-60	Powyżej 60
237	3	60	31	23	9	55	40	16

Tabela 17. Czytelnicy według zajęcia

Osoby uczące się	Osoby pracujące	Pozostali (renciści, emeryci)
123	68	46

5.4. Wypożyczenia

Czytelnicy wypożyczyli do domu **7752** woluminów. W tym:

Literatura piękna dla dzieci	Literatura piękna dla dorosłych	Literatura popularno-naukowa
4097	3992	336

Biblioteka czynna była 220 dni robocze. Każdego dnia bibliotekę odwiedziło **16** osób a wypożyczono **38,4** wolumina. Biblioteka systematycznie w miarę posiadanych środków dokonuje zakupów nowych książek i tym zaspokaja potrzeby czytelników. Dysponuje atrakcyjnymi nowościami wyeksponowanymi w specjalnym dziale „Nowości”.

5.5. Udostępnienia na miejscu

Biblioteka posiada czytelnię z **15** stanowiskami do dyspozycji czytelników i bogaty księgozbiór podręczny ułożony według działów, co umożliwia dogodne korzystanie z zasobów bibliotecznych. Biblioteka otrzymała również dotację w ramach programu Biblioteki Narodowej – Zakup nowości wydawniczych do bibliotek –3000,00 zł.

5.6. Działalność kulturalna na rzecz środowiska

Biblioteka jest instytucją kulturalno-oświatową, która uczestniczy w całokształcie życia społecznego środowiska na terenie, na którym pracuje i spełnia określoną rolę kulturalno- oświatową i wychowawczą. Wiele potrzeb środowiska biblioteka zaspokaja przy pomocy książki, jako głównego narzędzia swojej pracy oraz przez różne rodzaje i formy czytelnictwa indywidualnego i zespołowego. Nasza biblioteka prowadzi działalność popularyzatorską mającą na celu zapoznanie społeczeństwa z zawartością zbiorów i różnorodnością usług bibliotecznych. Wycieczki uczniów do bibliotek i lekcje biblioteczne

mają na celu wstępne zapoznanie uczniów ze zbiorami i usługami bibliotecznymi, bądź też pogłębianie znajomości księgozbiorów. Biblioteka gromadzi również materiały o tematyce regionalnej.

5.7.Komputery i Internet

Biblioteka posiada 3 **stanowiska komputerowe** z bezpłatnym Internetem dostępnym dla użytkowników biblioteki i czytelników. Z pracowni komputerowych w 2018 skorzystało **48** osób. Ze względu na położenie bibliotek (w pobliżu szkół) użytkownikami Internetu są w dużej mierze dzieci i młodzież szkolna, ale korzystają z niego również osoby poszukujące pracy, chcące napisać pracę lub CV, poszukać wiadomości np. sportowych. Dopuszcza się także możliwość korzystania ze stanowisk komputerowych w celach rozrywkowych. W bibliotece można również skorzystać z komunikatorów internetowych typu Skype, GG, oraz posłuchać muzyki czy pooglądać telewizję internetową. Funkcjonowanie pracowni komputerowej określa regulamin, z którym użytkownicy muszą się zapoznać i go przestrzegać. Czytelnicy również mogą skorzystać w bibliotece z kserokopiarki, drukarki oraz skanera.

5.8.Działalność kulturalno–oświatowa

Działalność kulturalna prowadzona jest w następujących formach:

- konkursy literackie, plastyczne, recytatorskie,
- lekcje biblioteczne i zabawy z książką,
- imprezy okolicznościowych, np. kiermasze, wieczorki literackie,
- promocje książek,
- wystawki tematyczne.

Dla dzieci i młodzieży organizowana jest większość konkursów, gdyż są oni najczęstszymi klientami biblioteki i spędzają u nas wolny czas. Do nich adresujemy konkursy od typowo literackich po takie, gdzie trzeba wykazać się umiejętnościami plastycznymi czy recytatorskimi. Szczególnie w okresie ferii i wakacji oferujemy dzieciom regularne zajęcia. Z myślą o najmłodszych czytelnikach biblioteka prowadzi codziennie zajęcia.

W 2018 roku w bibliotekach odbyły się takie imprezy i zajęcia jak:

- „Ferie w Bibliotece”,
- „Czytam sobie w bibliotece” – warsztaty czytelnicze dla najmłodszych,
- kółko gier planszowych,
- zajęcia plastyczne,
- zajęcia integracyjne,
- lekcje biblioteczne.

Biblioteka to miejsce, gdzie dziecko może spędzić swój wolny czas po szkole, skorzystać z książek popularnonaukowych i komputera oraz odrobić zadanie domowe. Biblioteka w roku 2018 zorganizowała ogółem 15 imprez, w których wzięło udział 834 uczestników.

5.9. Budżet biblioteki

Biblioteka działa w oparciu o plan finansowy, który w 2018 rok wynosił: od organizatora 75588,00 zł, dotacje z innych źródeł 3000,00 zł, który został wykorzystany w całości na potrzeby biblioteki.

VI. Dom kultury

Dom Kultury w Rutkach–Kossakach prowadzi działalność od 04 marca 2010 r. na podstawie Uchwały Rady Gminy Rutki Nr 134/XXX/10 z dnia 27 stycznia 2010 r. oraz statutu i obejmuje swym działaniem Gminę Rutki. Zasadniczym celem prowadzonej działalności jest rozwijanie oraz zaspokajanie potrzeb kulturalnych, oświatowych, sportowych i informacyjnych społeczności Gminy Rutki oraz prowadzenie innych działań wynikających ze statutu jednostki.

Dom Kultury pozyskał na działalność statutową w 2018 r. ogółem 178938,55 zł. w tym:

- dotacja z budżetu gminy w wysokości 118308,47 zł,
- dotacja celowa 43446,43 zł,
- dobrowolne wpłaty na rzecz Domu Kultury 11165,00 zł,
- dotacja z LGD „Brama na bagna” na realizację projektu 6000,00 zł,
- odsetki od rachunku bankowego 14,58 zł,
- inne przychody finansowe 4,07 zł.

Dom Kultury w Rutkach-Kossakach zrealizował 2018r. następujące działania:

- organizacja gminnych turniejów tenisa stołowego oraz futbolu stołowego o Puchar Wójta Gminy Rutki podczas ferii zimowych,
- współorganizacja z wolontariuszami z Gimnazjum w Rutkach zbiórki pieniędzy z okazji WOŚP,
- zajęcia na siłowni, w których uczestniczyła młodzież i dorośli mieszkańcy Gminy Rutki,
- prezentacja zbiorów Izby Historycznej Gminy Rutki,
- nauka i doskonalenie gry w szachy dla dzieci i młodzieży,
- zajęcia nauki języka angielskiego dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- zajęcia logopedyczne, które prowadzone były przez wykwalifikowanego logopedę,
- zajęcia nauki tańca nowoczesnego dla dzieci i młodzieży,
- zajęcia rekreacyjno-ruchowe (aerobik),
- nauka gry na gitarze i instrumentach klawiszowych dla dzieci i młodzieży,
- organizacja zajęć Klubu Seniora,
- współorganizacja Turnieju Halowej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Rutki, w którym uczestniczyło bardzo dużo osób z terenu Gminy Rutki,
- współorganizacja Memoriału Pawła Wojciechewicza w halową piłkę nożną,
- w Domu Kultury działają dwie grupy teatralne „Smerfy” i „Awangarda”, które wystawiły kilka przedstawień i spektakli,

- pomoc w organizacji gali boksu dla Klubu Sportowego „Tiger” z Łomży dla dzieci i młodzieży, która odbyła się na sali sportowej w Rutkach-Kossakach,
- organizacja spotkania z Panem Robertem Radzikiem autorem książek o „żołnierzach niezłomnych”,
- organizacja warsztatów w budowaniu z klocków LEGO pt. „Zabytki mojego powiatu – Świadkowie Odradzającej się Niepodległej!”

W dniu 01.07.2018 r. Dom Kultury przy współpracy z Wójtem Gminy Rutki oraz dzięki licznym sponsorom, zorganizował imprezę plenerową pod nazwą „Dzień rodziny” w ramach obchodów dni Rutek. W programie imprezy znalazły się:

- atrakcje wesołego miasteczka,
- występy zespołów muzycznych,
- występ kabaretu z Zambrowa,
- zabawa ludowa,
- pokaz sztucznych ogni,
- stoiska z potrawami regionalnymi i upominkami,
- loteria fantowa zorganizowana przez OSP w Rutkach,
- występ Adama Kalinowskiego uczestnika programu „Idol”,
- gwiazdą wieczoru był zespół „Basta” i Ivan Komarenko.

Nad przebiegiem imprezy czuwała firma ochroniarska oraz opieka medyczna. Impreza cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców Gminy Rutki oraz przybyłych na nią gości. W ostatnim kwartale 2018 r. został zrealizowany projekt grantowy pn. „Polacy nie gęsi, iż swój język mają - propagowanie poprawnej wymowy u dzieci i młodzieży”. na łączną kwotę 6 300,00 zł (w tym środki własne 300,00 zł). Udział w projekcie wzięły dzieci i młodzież z koła teatralnego „Smerfy” i „Awangarda”. W ramach projektu zakupione zostały pomoce na zajęcia logopedyczne. Dzięki projektowi grupy teatralne „Smerfy” i „Awangarda” wystawiły kilka przedstawień dla mieszkańców Gminy Rutki.

VII. POMOC SPOŁECZNA

7.1. Informacje ogólne

Pomoc społeczna – jedna z instytucji polityki społecznej państwa, której głównym zadaniem jest pomoc osobom i rodzinom w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach życiowych, jakich nie mogą one same pokonać przy wykorzystaniu swoich możliwości, uprawnień i własnych środków. Problemy społeczne charakteryzują się występowaniem na masową skalę skrajnie trudnych sytuacji w życiu jednostek i rodzin. Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach działa na podstawie uchwały Nr 44/XI/90 Gminnej Rady Narodowej w Rutkach z dnia 29 kwietnia 1990 roku w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Rutkach. Podstawowym zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej w Rutkach jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, a także forma i wielkość świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Osoby korzystające ze świadczeń społecznych są zobligowane do współpracy w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji. Pomoc i wsparcie polega w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

7.2. Działania podejmowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach w 2018 r.

7.2.1. Domy pomocy społecznej

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Do skorzystania z prawa pobytu w domu pomocy społecznej konieczne jest zaistnienie przesłanek określonych przepisami ustawy o pomocy społecznej: konieczność całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, brak możliwości samodzielnego funkcjonowania przez osobę w codziennym życiu, brak możliwości zapewnienia tej osobie przez gminę niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka; małżonek, zstępni przed wstępnymi; gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Zgodnie z art. 61 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej w przypadku niewywiązywania się osób z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do

domu pomocy społecznej. Gminie natomiast przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.

Odpłatność za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej ciąży na gminie tylko wówczas, gdy on sam i osoby mu bliskie nie wnoszą takiej opłaty. Pobyt w DPS jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego utrzymania. W domu pomocy społecznej o zasięgu powiatowym średni miesięczny koszt utrzymania ustala starosta i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do 31 marca każdego roku.

W okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. wydatki na DPS wyniosły 93 741,52 zł. Na dzień 31.12.2018 r. w domach pomocy społecznej przebywało 5 mieszkańców skierowanych przez gminę.

Domy pomocy społecznej, w których mieszkańcy gminy przebywali do 31.12.2018 r. to:

- Dom Pomocy Społecznej w Tykocinie – 2 osoby,
- Dom Pomocy Społecznej „Jawor” w Jałowie – 1 osoba,
- Dom Pomocy Społecznej w Kozarzach – 1 osoba,
- Dom Pomocy Społecznej w Brańsku – 1 osoba.

7.2.2. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Uchwałą Nr 30/VII/11 Rady Gminy Rutki z dnia 11 kwietnia 2011 r. przyjęto realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rutki na lata 2011- 2020. Celem Programu jest:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Rutki,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W ramach realizacji celów w Gminie Rutki Uchwałą Nr 4/11 Rady Gminy Rutki z dnia 14 kwietnia 2011 r. określono tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podstawą do powołania i funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego było zawarcie porozumień między wójtem a podmiotami wchodzącymi w skład zespołu interdyscyplinarnego. Zawarcie porozumienia miało istotny wpływ na działanie zespołu interdyscyplinarnego w kontekście zapisu, iż członkowie zespołu wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych i zawodowych. Dlatego też porozumienie stanowi jednocześnie formę zobowiązania do zapewnienia i stworzenia możliwości udziału w posiedzeniach i pracach zespołu wytypowanych przedstawicieli:

- 1) Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie,

- 1) Sądu Rejonowego w Zambrowie – Kuratorska Służba Sądowa,
- 2) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rutkach,
- 3) Ośrodka Pomocy Społecznej w Rutkach,
- 4) Oświaty,
- 5) Ochrony zdrowia,
- 6) Ochotniczej Straży Pożarnej w Rutkach
- 7) Parafii Rzymsko Katolickiej w Rutkach i w Grądach-Woniecko.

Siedzibą Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Rutki jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach ul. 11 Listopada 7, 18-312 Rutki Kossaki, który zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną.

Zespół Interdyscyplinarny spotyka się w miarę potrzeb, lecz nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Posiedzenie ZI zwołuje przewodniczący ZI. W 2018 r. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Rutki spotkał się 4 razy, natomiast w celu wypracowania szczegółowych rozwiązań problemów powoływane były grupy robocze. W 2018 r. powołano 25 grup roboczych, które spotkały się 84 razy. Spotkania zespołu i grup roboczych są bazą tworzenia systemowych działań oraz wypracowania wspólnych decyzji dotyczących indywidualnych strategii pomocy.

W 2018 roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 25 „Niebieskich Kart”, w przypadku 8 rodzin procedury zostały zakończone z powodu ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie. W dwóch przypadkach wystosowano wnioski do Sądu Rejonowego w Zambrowie o zainteresowanie się niepokojącą sytuacją małoletnich dzieci oraz w 7 przypadku wystosowano wnioski do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa polegającego na znęcaniu się fizycznym i psychicznym.

Wydatki na podejmowane działania w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie związane z osiągnięciem wyznaczonych celów finansowane są ze środków własnych Gminy w ramach corocznie uchwalanego budżetu. Na realizację zadania wydatkowano kwotę 1385,26 zł, z przeznaczeniem na szkolenie pracownika OPS oraz materiały biurowe.

Nadmienia się, że praca z rodziną, w której występuje problem przemocy wymaga wszechstronnej wiedzy, umiejętności, narzędzi niezbędnych do odpowiedniego pokierowania sprawami ludzi oraz wzmocnienia. Działania mają być skuteczne i efektywne. Niestety mimo dużego nakładu obowiązków nie zawsze pomoc z naszej strony wygląda tak, jak byśmy sobie tego życzyli. Często jesteśmy bezradni i brak nam specjalistycznej pomocy np. psychologa czy terapeuty w tworzeniu indywidualnych planów pomocy w trakcie posiedzeń grup roboczych.

7.2.3. Usługi opiekuńcze

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje, że pomoc w formie usług przysługuje osobom, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze przyznaje się na wniosek osoby zainteresowanej, po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania, na podstawie decyzji administracyjnej określającej ich zakres, wymiar godzin pracy opiekunek i wysokość odpłatności. Wymiar i zakres usług Ośrodek Pomocy Społecznej ustala indywidualnie dla każdej osoby wymagającej pomocy. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację zleconą przez lekarza oraz pomoc w podtrzymywaniu psychofizycznej kondycji osoby tego potrzebującej. Usługi opiekuńcze realizowane przez OPS w Rutkach wykonywane są przez opiekunki zatrudnione. W 2018 r. usługami opiekuńczymi objęto 8 osób z terenu gminy. - plan ze środków własnych – 86762,00 zł, - plan wykonany w wys. 86048,87 zł,

7.2.4. Wspieranie rodziny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 11 w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy, dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia asystenta rodziny, wnioskuje do kierownika o przydzielenie asystenta. Po otrzymaniu wniosku Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej przydziela asystenta rodziny, który wykonuje pracę na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienia ich samooceny, wzbudzenia wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces wychowania i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2018 r. wsparciem asystenta rodziny objętych było 10 rodzin w tym 30 dzieci z terenu gminy Rutki. Wydatki na działanie wyniosły z dotacji 18139,00 zł, ze środków własnych 11746,40 zł.

W 2018 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach nie ponosił odpłatności za pobyt dzieci z terenu Gminy Rutki w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej lub w rodzinie zastępczej.

7.2.5. Zadanie w formie pracy socjalnej

Jednym z głównych zadań gminy w zakresie pomocy społecznej jest wykonywanie pracy socjalnej. Praca socjalna dotyczyła niemal każdej rodziny zgłaszającej się po pomoc finansową, a także bardzo często osób, które nie korzystały ze świadczeń finansowych z tut. ośrodka. Pracownik socjalny i aspirant rodziny często musieli być mediatorami w sporach rodzinnych. Obejmowali swoją działalnością rodziny, w których sytuacja finansowa była dobra, a nawet bardzo dobra, jednak konflikty rodzinne, przemoc psychiczna bądź fizyczna, nałogi itp. miały negatywny wpływ na dobro małoletnich dzieci lub innych członków rodziny.

Praca socjalna jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny chce i może mu pomóc, pod warunkiem, że on sam zaangażuje się w proces zmian. Pracownik socjalny wpływa na zmianę życia indywidualnych osób oraz rodzin, którym służą w przypadkach nagłych sytuacji kryzysowych jak i codziennych, osobistych problemów. Pracownik socjalny i asystent rodziny często pełni funkcję „pogotowia ratunkowego” będąc po części prawnikiem, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką, doradcą czy po prostu cierpliwym słuchaczem. Niejednokrotnie pracownik socjalny i asystent rodziny musieli zaoferować pomoc w skompletowaniu dokumentów w celu: skierowania osób na komisję do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności, uzyskania: zasiłku pielęgnacyjnego, świadczeń rodzinnych, ustalenia prawa do emerytury lub renty.

Na terenie gminy pracę socjalną wykonuje 3 pracowników: Starszy specjalista pracy socjalnej, specjalista pracy socjalnej, pracownik socjalny.

Praca socjalna świadczona jest w następującej formie:

- podejmowanie działań zmierzających do zabezpieczenia przed skutkami silnych mrozów, zaopatrywanie podopiecznych w opał oraz żywność,
- pomoc podopiecznym w wypełnianiu wniosków na ustalenie stopnia niepełnosprawności,
- pomoc przy składaniu wniosku o dowód osobisty,
- objęcie dożywianiem w szkole dzieci, młodzieży oraz zapewnienie pomocy finansowej na zakup żywności dla osób, które nie mają możliwości skorzystania z gorącego posiłku,
- wydawanie skierowań do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, współpraca z Bankiem Żywności,
- pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, działania mediacyjne,
- motywowanie osób zagrożonych alkoholizmem do podjęcia leczenia,
- zapewnienie usług opiekuńczych osobom starszym, świadczonych przez opiekunki,
- pomoc w załatwieniu pobytu i dotarciu do szpitala i zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego,
- działania interwencyjne w sytuacji osób czy rodzin zagrożonych, potrzebujących pomocy,
- udzielanie osobom zgłaszającym się pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy,
- pomoc w uzyskaniu pomocy materialnej od organizacji pozarządowej,
- pomoc w uzyskaniu świadczeń emerytalno-rentowych,
- pomoc w uzyskaniu schronienia zimą, min. w placówce noclegowej,

- organizowanie przewozu osób do DPS,
- pomoc w uzyskaniu skierowania na turnusy rehabilitacyjne,
- pomoc w uzyskaniu świadczeń materialnych z PCPR, PEFRON,
- pomoc w zorganizowaniu wyjazdu dzieci na kolonie letnie,
- wsparcie w rozwiązywaniu problemu przemocy, udzielanie informacji o kompetencjach policji, sądu, prokuratury,
- pomoc w docieraniu do ośrodków interwencji kryzysowej,
- pomoc w umieszczaniu w szpitalu psychiatrycznym - za zgodą lub bez zgody w trybie nagłym,
- podjęcie działań w celu umieszczenia osoby wymagającej całodobowej opieki w domu pomocy społecznej bez jej zgody,
- sprawianie pogrzebu,
- pomoc w uzyskaniu porady psychologicznej i prawnej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach współpracuje w ramach pracy socjalnej z różnymi instytucjami, które wspomagają działalność ośrodka tj.:

- Sądem Rejonowym w Zambrowie i Okręgowym w Łomży (kierowanie wniosków o wgląd w sytuację rodziny, wniosków o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego oraz wymianę informacji na temat spraw rozwodowych podjęcie leczenia odwykowego),
- Prokuraturą Rejonową w Zambrowie (upowszechnianie informacji dotyczących udzielanych porad w ramach „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym”, kierowanie wniosków o podejrzenie popełnienia przestępstwa polegającego na stosowaniu przemocy fizycznej i psychicznej),
- Policją (sprawdzania sytuacji rodzin w związku z niepokojącymi sygnałami, w szczególności z problemem przemocy, monitoring w ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty i współpraca w ramach grup roboczych zespołu interdyscyplinarnego, organizacja debaty na temat bezpieczeństwa w gminie),
- PCPR w Zambrów (umawianie bezpłatnych wizyt u psychologa i radcy prawnego),
- Powiatowym Urzędem Pracy w Zambrów (upowszechnianie świadczeniobiorcom aktualnych ofert pracy oraz szkoleń dla osób bezrobotnych, motywowanie osób bezrobotnych do aktywnego poszukiwania pracy),
- Zespołem Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Zambrowie,

- Ze szkołami z terenu gminy, z wychowawcami oraz dyrektorami szkół w zakresie realizacji obowiązku szkolnego oraz realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, promocja zdrowego, trzeźwego i bezpiecznego sposobu spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- Gminną Biblioteką Publiczną oraz Domem Kultury (upowszechnianie informacji o możliwościach spędzania czasu wolnego w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży),
- Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Łomży (pomoc w wypełnianiu wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności),
- Współpraca z lekarzami rodzinnymi oraz pielęgniarkami środowiskowymi (zapewnienie pomocy medycznej),
- Szpitalami (współpraca przy przyznawaniu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, wymiana informacji na temat sytuacji rodzin pacjentów),
- Z Zakładem Opiekuńczo-Lecznicznym w Ciechanowcu, w Szczuczynie oraz Zakładem Pielęgnacyjno-Opiekuńczym w Dworakach Staśkach (w zakresie upowszechniania informacji oraz kompletowania wymaganej dokumentacji),
- Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (kierowanie wniosków na komisję osób nadużywających alkohol, obsługa i prowadzenie dokumentacji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz obsługa merytoryczna wydatków z funduszu alkoholowego),
- Z innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej – wnioski o przeprowadzenie wywiadów środowiskowych, cz. II na rzecz rodzin z Gminy Rutki,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Zambrowie (umawiano badanie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych),
- Biurem Porad Obywatelskich (upowszechnianie informacji dotyczących uzyskania bezpłatnych porad z zakresu prawa rodzinnego, mieszkaniowego, ubezpieczeń społecznych, zatrudnienia i bezrobocia oraz świadczeń socjalnych w ramach realizowanego projektu „Wspieranie przez doradzanie”),
- Wojewódzkim Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Choroszczy i Łomży oraz Poradnią Uzależnień w Zambrowie, Choroszczy, (w zakresie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych),
- Kuratorami sądowymi – (wymiana informacji niezbędnych do udzielania właściwej i adekwatnej do potrzeb pomocy osobom opuszczającym zakłady karne, ich rodzinom oraz innym osobom i rodzinom mającym trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz pozostające pod kuratelą sądową),

- Parafią Rzymsko-Katolicką w Rutkach i Grądach Woniecko,
- Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – (pomoc w wypełnianiu wniosków o rentę, występowanie z wnioskami o wydanie zaświadczeń potwierdzających wysokość świadczeń emerytalno-rentowych, informacje dot. zasiłków pogrzebowych),
- Komornikami Sądowymi i Skarbowymi (w zakresie prowadzenia postępowań wobec dłużników alimentacyjnych),
- Domami Pomocy Społecznej (w zakresie zapewnienia całodobowej opieki mieszkańcom z naszej gminy,
- Zakładem Karnym w Grądach Woniecko (przeprowadzanie pogadań przez pracowników OPS dla osób pozbawionych wolności w Zakładzie Karnym w Grądach Woniecko na temat zasad udzielania pomocy finansowej i rzeczowej osobom opuszczającym zakłady karne, formy i zasady przyznawania świadczeń rodzinom osób pozbawionych wolności oraz zagadnienie dotyczące funduszu alimentacyjnego, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych z osadzonymi na prośbę innych ośrodków),
- Stowarzyszenie Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych w Białymstoku.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach w roku 2018 udzielił pomocy w postaci pracy socjalnej 153 rodzinom.

7.3. Świadczenia przyznawane i wypłacane zaliczone do zadań własnych

7.3.1. Zasiłki okresowe

Zasiłek okresowy przeznaczony jest dla osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych, niż ustawowe kryterium oraz zasobach pieniężnych nie wystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych. Zasady przyznania tej formy pomocy określa art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, stanowiący, iż zasiłek okresowy z pomocy społecznej przysługuje w szczególności ze względu na: długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Świadczenie to stanowi różnicę między przyjętym kryterium, a posiadany dochodem, uprawniającym do świadczeń z pomocy społecznej, przy czym ustalona minimalna gwarantowana wysokość tego świadczenia w roku 2018 wynosiła:

- dla osób samotnych – w wysokości 50% kwoty różnicy między kryterium dochodowym (701 zł), a faktycznie posiadany dochodem,
- dla rodziny – w wysokości 50% kwoty różnicy między kryterium dochodowym rodziny (528 zł na osobę w rodzinie), a faktycznie posiadany dochodem rodziny.

Zasiłek okresowy jest wypłacany ze środków pochodzących z dotacji budżetu państwa.

Pomocą w formie zasiłków okresowych objętych zostało 96 rodziny w tym:

- z tytułu bezrobocia -71 rodzin,
- z tytułu długotrwałej choroby – 8 rodzin,
- z tytułu niepełnosprawności – 21 rodzin,
- z tytułu innych powodów – 9 rodzin, (przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych).

Na realizację zadania otrzymano dotację w wys. 385 000,00 zł, plan został wykonany w wys. 342 274,92 zł.

7.3.2. Zasiłki okresowe

Zasiłek celowy adresowany jest do osób i rodzin w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby, w szczególności: zakup żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Świadczenie ma charakter jednorazowy. Kryterium uprawniające do zasiłku celowego jest analogiczne, jak w przypadku zasiłku stałego oraz okresowego. Zasiłek ten jest wypłacany ze środków własnych gminy.

Specjalny zasiłek celowy – większość świadczeń z pomocy społecznej wymaga spełnienia kryterium dochodowego, jednak pomoc społeczna musi reagować na wiele nieprzewidzianych prawem sytuacji, elastyczność w przyznawaniu pomocy pieniężnej wyrażają przepisy o szczególnych przypadkach wypłaty zasiłków. Zgodnie z art. 41 ustawy o pomocy społecznej osobie lub rodzinie, przekraczającym kryteria dochodowe, w szczególnych okolicznościach może być przyznany specjalny zasiłek celowy nie podlegający zwrotowi. Jego wysokość nie może jednak przekraczać odpowiednio kwoty kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Zasiłek ten jest wypłacany ze środków własnych gminy.

Pomocą w formie zasiłków celowych objętych na ogólną kwotę – 17 754,00 zł, w tym celowych specjalnych na kwotę 480,00 zł, zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego na kwotę 4 000,00 zł.

Zasiłki celowe najczęściej przyznawane były na zakup żywności, opału, odzieży, dofinansowania kosztów leczenia.

Wśród powodów przyznania pomocy w formie zasiłków celowych dominowało bezrobocie i długotrwała choroba.

7.3.3. Zasiłki stałe

Zasiłek stały przysługuje osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności i stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego. Świadczenie jest zróżnicowane pod względem wysokości, zależnie od dochodu osób oraz dochodu na osobę w rodzinie. Wysokość zasiłku stanowi, bowiem różnicę między owym kryterium (w przypadku osób samotnie gospodarujących – 701 zł, w przypadku osób w rodzinie 528 zł), a dochodem osoby lub rodziny potrzebującej wsparcia. Pomocą społeczną w

formie zasiłków stałych zostały objęte 33 osoby, wypłacono 296 świadczeń na kwotę 161596,24 zł. Środki na wypłatę świadczenia pochodzą z dotacji w wys. 177 000,00 zł, wykorzystano w wys. 161 596,24 zł. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek stały wyniosły 12 006,97 zł.

7.3.4. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Pomoc udzielana jest na podstawie Uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020 oraz Uchwały Nr 169/XXX/14 Rady Gminy Rutki z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014 -2020.

W ramach programu realizowane są działania dotyczące w szczególności zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania dzieciom do 7 roku życia, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Celem Programu jest wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewniania posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich. Ponadto program zakłada długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia, upowszechnianie zdrowego stylu żywienia, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach oraz rozwój w gminach bazy żywieniowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Pomoc w ramach w/w programu może być udzielona w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Z pomocy w tej formie mogą skorzystać osoby, bądź rodziny których dochód nie przekracza odpowiednio 150% kwoty kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy Wojewodą Podlaskim a Wójtem Gminy Rutki - na realizację tego Programu w 2018 r. ustalono dotację celową z budżetu państwa w kwocie 44000,00 zł. Jednocześnie gmina zobowiązała się przeznaczyć na realizację Programu środki własne w wysokości 11000,00 zł, co stanowiło 20,00 % kosztów realizacji zadania.

Pomoc w formie gorącego posiłku udzielana była uczniom Szkoły Podstawowej w Rutkach, Szkoły Podstawowej Grądach Woniecko, Szkoły Podstawowej w Kołomyi i Gimnazjum w Rutkach, uczniom pochodzących z naszego terenu zamieszkującym w internatach i bursach szkolnych w Zambrowie, Łomży i Białymstoku.

Na poszczególne formy pomocy stosowane przy realizacji programu dożywiania wydatkowano:

- wydawanie posiłków dla 102 dzieci, kwota dotacji 15772,98 zł, środki własne 4337,92 zł,
- świadczenia pieniężne na zakup posiłków lub żywności dla 50 osób, kwota dotacji 24226,24, środki własne 6662,76 zł.

7.3.5. Dodatki mieszkaniowe

Dodatki mieszkaniowe przyznawane i wypłacane są na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 966 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2001r. w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz.U. z 2001r. nr 156 poz. 1817 z późn. zm.). O dodatek mieszkaniowy mogą ubiegać się osoby, które spełniają jednocześnie trzy kryteria:

- posiadają tytuł prawny do lokalu,
- spełniają kryterium dochodowe,
- spełniają kryterium metrażowe.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom lub podnajemcom lokali mieszkalnych,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- osobom zajmującym lokale mieszkalne w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Wydatki na wypłatę dodatków mieszkaniowych wyniosły 82598,28 zł.

7.4. Zadania zlecone

7.4.1. Świadczenie wychowawcze program "Rodzina 500+"

Rządowy program Rodzina 500 Plus zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2018 r. poz. 2134 z późn. zm.) ma za zadanie pomóc w wychowaniu dzieci poprzez przyznawanie świadczeń wychowawczych. Wypłacane pieniądze mają posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka. Program w swoim założeniu poza poprawą sytuacji polskich rodzin ma również zadanie przyczynić się do zwiększenia dzietności. Zasilek przysługuje na dziecko do momentu ukończenia przez nie 18-stego roku życia. Z pomocy mogą skorzystać obywatele Polski oraz cudzoziemcy zamieszkujący terytorium RP. O świadczenia mogą starać się rodzice, jeden rodzic, a także opiekunowie dziecka: prawni i faktyczni. Zasilek na pierwsze dziecko można otrzymać w przypadku, gdy dochód na członka rodziny nie przekracza 800 zł lub nie większego niż 1200 zł na członka rodziny, jeśli którekolwiek z dzieci w rodzinie jest niepełnosprawne.

Program „Rodzina 500+”:

- 4761 osobom wypłacono świadczenie wychowawcze,
- 8890 wypłacono świadczeń w łącznej wysokości 4427102,11 zł.

Środki finansowe z dotacji wykorzystano w wysokości 4493866,41 zł.

7.4.2. Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego:

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 2220 późn. zm.) określa warunki nabywania prawa oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych. Głównym kryterium, które decyduje o przyznaniu zasiłku rodzinnego jest kryterium na osobę w rodzinie lub dochodu osoby uczącej się. Zasiłek rodzinny jest przyznawany gdy dochód ten nie przekracza 674,00 zł, 764,00 zł w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym lub znacznym. W sytuacji gdy wyżej wskazany dochód zostanie przekroczony jest możliwość przyznania zasiłku z zastosowaniem „złotówka za złotówkę”. Polega on na tym, że jeśli dochód zostanie przekroczony zasiłek rodzinny jest przyznawany jednak w pomniejszeniu o taką kwotę, o jaką przekroczono wymagany dochód.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko 18 lat, albo 21, gdy uczy się w szkole. Zasiłek rodzinny może przysługiwać do 24 roku życia jeżeli dziecko kontynuuje dalszą naukę w szkole lub w szkole wyższej i jest niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Jeżeli ukończenie 24 lat wypadnie w trakcie ostatniego roku studiów to zasiłek rodzinny przysługuje do końca tego roku akademickiego.

Dla 36 osób wypłacono w kwocie 70406,65 zł składkę na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Opłacano składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne w wys. - plan wykonany – 11986,75 zł. Plan zrealizowany został w 79,91 %.

Ośrodek Pomocy Społecznej opłaca składkę zdrowotną za osoby korzystające ze świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz zasiłku dla opiekuna nie podlegając ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu. Podstawą do naliczenia składki jest kwota świadczenia.

Wypłacono świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego i zasiłki dla opiekunów.

Wypłacono świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego i zasiłki dla opiekunów – <u>po uwzględnieniu zwrotów:</u>	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota(w zł)
zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	3647	11402	1273124,73

zasiłki pielęgnacyjne	1211	1252	197726,62
świadczenia pielęgnacyjne	140	147	216452,00
specjalne zasiłki opiekuńcze	246	258	136466,90
jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka	48	49	49000,00
świadczenia rodzicielskie	159	180	162818,17
świadczenia z funduszu alimentacyjnego	169	176	57030,00
zasiłki dla opiekunów	31	31	16167,20

Warunki i tryb otrzymania świadczeń z funduszu alimentacyjnego:

- bezskuteczna egzekucja alimentów przez co najmniej dwa miesiące,
- dochody rodziny nieprzekraczające 725 zł (netto) miesięcznie,
- osoba uprawniona nie ma ukończonych 18 lat lub 25 lat, jeżeli uczy się w szkole lub szkole wyższej albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo,
- świadczenia wypłacane są w kwocie zasądzonych alimentów, nie wyższej jednak niż 500 zł na osobę uprawnioną (dziecko),
- świadczenia przyznawane są na okres od 1 października do 30 września następnego roku.

Prawo do świadczeń z FA ustala się na okres począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do organu właściwego wierzyciela. Prawo do świadczeń z FA mają zarówno dzieci wychowywane przez samotnych rodziców, jak i dzieci z rodzin pełnych. Za bezskuteczną uważa się egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych; za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia lub prowadzenia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z powodu:

- braku podstawy prawnej do podjęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego w miejscu zamieszkania dłużnika,
- braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą.

7.4.3. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów reguluje zasady postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

W przypadku gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił: złożenia oświadczenia majątkowego, zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy, bez uzasadnionej przyczyny, w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych - organ właściwy dłużnika składa wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny oraz kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych ma na celu odzyskanie wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Egzekucję alimentów prowadzi komornik sądowy, z którym na bieżąco współpracuje pracownik OPS. Środki wykorzystane z dotacji wyniosły 241 932,29 zł.

7.4.4. Rządowy program dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”

Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r. poz. 1832 z póź. zm) przez rodzinę wielodzietną rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia – w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Do korzystania z programu uprawnieni są członkowie rodziny wielodzietnej:

- rodzic (rodzice) – przez którego rozumie się także rodzica (rodziców) zastępczych lub osobę (osoby) prowadzącą rodzinny dom dziecka,
- małżonek rodzica,
- dziecko – przez które rozumie się także dziecko, nad którym rodzic sprawuje rodzinną pieczę zastępczą oraz osobę przebywającą w dotychczasowej rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 107).

Prawo do korzystania z Programu przysługuje niezależnie od dochodu rodziny. Karta jest przyznawana bezpłatnie. Środki finansowe wykorzystane z dotacji wyniosły 174,20 zł.

7.4.5. Wspieranie rodziny – Program „Dobry start” 300+

Program „Dobry Start” 300 + przysługuje wyłącznie dzieciom uczącym się w szkole podstawowej, dotychczasowym gimnazjum, szkole ponadpodstawowej i dotychczasowej szkole ponadgimnazjalnej (**z wyjątkiem szkoły policealnej i szkoły dla dorosłych**), szkole artystycznej, w której jest realizowany obowiązek szkolny lub nauki, a także w młodzieżowym ośrodku socjoterapii, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym oraz ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym, program nie

obejmuje dzieci realizujących przygotowanie przedszkolne ani w przedszkolu, ani w tzw. „zerówce” prowadzonej w szkole, nie obejmuje także studentów, uczniów szkół policealnych i uczniów szkół dla dorosłych, świadczenie dobry start nie podlega unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Oznacza to, że gmina ustala prawo do świadczenia dobry start samodzielnie i nie przekazuje wniosku do wojewody, nawet jeśli jeden z rodziców dziecka przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej - w państwie Unii Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub w Szwajcarii. W ramach Programu Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach 422 osobom wypłacił 700 świadczeń w łącznej wysokości 210 000,00 zł.

VIII. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

8.1. Mieszkaniowy zasób Gminy Rutki

Mieszkaniowy zasób gminy Rutki stanowią 2 lokale mieszkalne położone w budynku wchodzącym w skład kompleksu Szkoły Podstawowej w Kołomyi. Budynkami i lokalami wchodzącymi w skład zasobu mieszkaniowego gminy zarządza Wójt Gminy. Bezpośrednie administrowanie budynkiem i znajdującymi się w nim lokalami mieszkalnymi, wchodzącymi w skład kompleksu Szkoły Podstawowej w Kołomyi, należy do Dyrektora Szkoły Podstawowej w Kołomyi. Ze względu na niski stan zasobów, nie zachodzi potrzeba i nie planuje się zmiany sposobu zarządzania mieszkaniowym zasobem gminy. W 2018 roku nie dokonywano wydatków i nie prognozuje się wydatków na remonty zasobów mieszkaniowych.

8.2. Transport

Odsetek miejscowości w Gminie objętych komunikacją zbiorową – 50 %. Długość dróg gminnych - 75,482, procentowy udział nawierzchni asfaltowych+betonowych- 56 %, w 2018 r. wykonano drogę długości 2,7 km o nawierzchni betonowej (relacji Rutki-Kossaki – Ożarki -Olszanka), odsetek dróg gminnych, które podniosły swój standard w 2018 r. stanowi 3,6 %.

8.3. Wodociągi

Na terenie Gminy Rutki funkcjonują wodociągi:

1) Wodociąg Rutki:

- roczna wielkość produkcji – 52197 m³/rok,
- długość sieci – 16 289 m,
- miejscowości czerpiące wodę z wodociągu Rutki: Rutki-Kossaki, Mężenin,
- nie wykonano żadnych nowych odcinków sieci wodociągowej w 2018 r.,
- sieć wodociągowa z rur cementowo–azbestowych około 380 m, sieć wodociągowa z rur PVC 15909 m.

2) Wodociąg Szlasy–Lipno:

- roczna wielkość produkcji – 186370 m³/rok.
- sprzedaż wody – 91262,6 m³/rok,
- długość sieci – 70079 m,
- miejscowości czerpiące wodę z wodociągu Szlasy–Lipno: Czochanie – Góra, Dębniki, Dobrochy, Górskie Ponikły – Stok, Gronostaje – Puszcza, Kalinówka – Basie, Kalinówka-Bystry, Kalinówka Wielobory, Kałużyczyn-Walochy, Kołomyja, Kołomyjka, Kossaki-Falki, Kossaki Nadbielne, Kossaki-Ostatki, Mieczki, Modzele-Górki, Olszewo-Przyborowo, Pęsy-Lipno, Rutki-Jatki, Rutki Tartak-Nowy, Pruszeki Wielkie, Szlasy-Lipno, Szlasy - Łopienite, Szlasy-Mieszki, Śliwowo-Łopienite, Świątki-Wiercice, Walochy-Mońki, Wybrany, Rutki Nowiny,
- sieć wodociągowa z rur PVC 70079 m.

3) Zakup wody z wodociągu Cibory – Gałęckie gm. Zawady

- kupno wody w 2018 r. – 77940 m³/rok,
- długość sieci – 35059 m,
- miejscowości czerpiące wodę z wodociągu Cibory – Gałęckie: Duchny – Wieluny, Jawory-Klepacze, Nowe Zalesie, Nowe Zambrzyce, Ożarki-Olszanka, Ożary Wielkie, Stare Zalesie, Stare Zambrzyce, Zambrzyce – Jankowo, Zambrzyce – Kapusty, Zambrzyce – Króle, Zambrzyce – Plewki,
- sieć wodociągowa z rur PVC 35 059 m.

Na terenie gminy Rutki znajduje się 1144 szt. czynnych przyłączy wodociągowych doprowadzonych do budynków i innych obiektów. Dostęp do wody z sieci ma 100 % mieszkańców gminy co nie oznacza, że każda nieruchomość jest podłączona. Nie podłączone nieruchomości mają możliwość podłączenia stosując się do przepisów budowlanych i instalacyjnych sieci wodociągowych.

Aby spełniać wszelkie wymagania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi prowadzimy stałą kontrolę jakości wody. Wszelkie awarie wodociągowe usuwane są na bieżąco we własnym zakresie.

8.4. Kanalizacja

Na terenie Gminy Rutki znajduje się 406 szt. czynnych przyłączy kanalizacji sanitarnej. Gmina prowadzi regularną kontrolę nad jakością ścieków oczyszczanych odprowadzanych do odbiornika naturalnego. Ilości zanieczyszczeń poszczególnych parametrów określone są w operatach wodnoprawnych. Na terenie Gminy Rutki funkcjonuje sieć kanalizacyjna:

1) Kanalizacja Rutki:

- roczna ilość odprowadzanych ścieków – 58 519 m³/rok,
- miejscowości korzystające z sieci kanalizacyjnej: Rutki-Kossaki, Mężenin,
- sieć wykonana z rur PCV, o długości 14 121,2 m.b.- Rutki, 2 894 m.b. – Mężenin, sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej,
- ścieki odprowadzone są do oczyszczalni ścieków mechaniczno-biologicznej znajdującej się w miejscowości Mężenin, odpływ ścieków następuje do rowu melioracyjnego, który jest dopływem rzeki Mężynianki.

2) Kanalizacja Grądy-Woniecko:

- roczna ilość odprowadzanych ścieków – 29 002 m³/rok,
- miejscowości korzystające z sieci kanalizacyjnej: Grądy-Woniecko,
- sieć wykonana z rur PCV, o długości 1 745 m.b., sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej,
- ścieki odprowadzone są do oczyszczalni ścieków mechaniczno-biologicznej znajdującej się w miejscowości Grądy-Woniecko.

8.5. Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych

W związku z tym, iż Gmina jest obowiązana realizować zadania związane z zorganizowaniem odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, w grudniu 2018 roku odbyło się postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego pn. „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Rutki”. Do udziału w postępowaniu zgłosiła się

jedna firma, która zaproponowała cenę (brutto) w wysokości 582200,00zł. Warto dodać, że w roku 2017 w identycznym postępowaniu najniższa cena (brutto) złożona przez Wykonawcę wyniosła 382799,52 zł. Poniżej dane, które decydowały o wysokości dochodów z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2018 r.:

- ilość nieruchomości wytwarzające odpady komunalne, zamieszkałe - 1138,
- ilość osób z zadeklarowaną selektywną zbiórką odpadów – 2088,

- ilość osób z zadeklarowaną zmieszaną zbiórką odpadów – 1936,
- odsetek mieszkańców z zadeklarowaną selektywną zbiórką - 52%,
- odsetek odpadów zebranych selektywnie – 11 %.

Zgodnie ze złożonymi sprawozdaniami firm odbierających odpady z naszej gminy (zarówno z nieruchomości zamieszkałych jak i niezamieszkałych) ilość odpadów wytworzonych przez jednego mieszkańca naszej gminy wynosi ok. 205 kg/ rok. W 2018 r. zostały osiągnięte poziomy recyklingu przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych wyznaczone przez ministra środowiska. Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła - 30,20 %. Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – 33,02 %. Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – 100%.

IX. ŁAD PRZESTRZENNY

9.1. Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy

Na terenie Gminy Rutki obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy Rutki uchwalone Uchwałą Nr 100/XXIV/05 Rady Gminy Rutki z dnia 14 lipca 2005 roku, które zostało zmienione:

- Uchwałą Nr 39/IX/11 Rady Gminy Rutki z dnia 11 sierpnia 2011 roku, zmiana polegała na wprowadzeniu przebiegu linii elektroenergetycznej 400 kV Narew – Ostrołęka oraz terenów do eksploatacji kruszywa naturalnego,
- Uchwałą Nr 76/XV/12 Rady Gminy Rutki z dnia 27 czerwca 2012 roku, zmiana polegała na wprowadzeniu terenów eksploatacji kruszywa naturalnego oraz terenów pod zabudowę przemysłową,
- Uchwałą Nr 165/XXX/14 Rady Gminy Rutki z dnia 17 marca 2014 r., zmiana polegała na wprowadzeniu terenów eksploatacji kruszywa naturalnego oraz terenów rekreacyjno-sportowych.

9.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

W Gminie Rutki obowiązuje jedenaście planów zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonych uchwałami:

- Uchwałą Nr 61/XII/95 Rady Gminy Rutki z dnia 31 lipca 1995 r. – dotycząca wyznaczenia usług z zakresu obsługi podróźnych samochodowych na działkach nr 598/2, 613/4, położonych na terenie miejscowości Rutki,
- Uchwałą Nr 157/XXXIV/98 Rady Gminy Rutki z dnia 10 czerwca 1998 r. – dotycząca wyznaczenia terenu mieszkalnictwa zbiorowego, zabudowy usługowo-produkcyjnej, terenu pod budowę oczyszczalni ścieków, terenu sportu i rekreacji, zabudowy letniskowej, terenów urządzeń i tras komunikacji drogowej, zieleni urządzonej, na działkach nr 64, 66, 72/1, 107/244, 79/284, 79/220, 79/219, 79/285, położonych w obrębie miejscowości Grądy-Woniecko,
- Uchwałą Nr 158/XXXIV/98 Rady Gminy Rutki z dnia 10 czerwca 1998 r – dotycząca wyznaczenia terenu zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenu zabudowy przemysłowej oraz tras komunikacyjnych na działce nr 377/2 położonej w Mężeninie oraz działce nr 401 – Rutki-Kossaki,
- Uchwałą Nr 159/XXXIV/98 Rady Gminy Rutki z dnia 10 czerwca 1998 r – dotycząca wyznaczenia terenów zabudowy zagrodowej, zabudowy sakralnej, terenu pod budowę

stacji wodociągowej, na działkach nr nr 255, 256/1, 256/2, 257, położonych w obrębie miejscowości Kołomyjka, działkach nr nr 280, 281, 282, 283, 284, położonych w obrębie miejscowości Zambrzyce-Kapusty, działce nr 19/3 położonej w obrębie miejscowości Szlasy-Lipno,

- Uchwałą Nr 160/XXXIV/98 Rady Gminy Rutki z dnia 10 czerwca 1998 r – dotycząca wyznaczenia terenu usług z zakresu handlu, usług z zakresu obsługi podróżnych komunikacji samochodowej, terenu wystaw i ekspozycji o kierunku rolnym, na działkach nr 618, 613/3, położonych w obrębie miejscowości Rutki-Kossaki, na działce nr 155 położonej w obrębie miejscowości Mężenin,
- Uchwałą Nr 83/XXII/2000 Rady Gminy Rutki z dnia 29 grudnia 2000 r – dotycząca wyznaczenia terenu usług z zakresu obsługi podróżnych komunikacji samochodowej, na działkach nr nr 63, 65/1, położonych w obrębie miejscowości Zambrzyce-Króle,
- Uchwałą Nr 149/XXVIII/13 Rady Gminy Rutki z dnia 20 grudnia 2013 r – dotycząca wyznaczenia terenu działalności przemysłowej polegającej na uboju zwierząt, na działce nr 92, położonej w obrębie miejscowości Kalinówka-Wielobory,
- Uchwałą Nr 150/XXVIII/13 Rady Gminy Rutki z dnia 20 grudnia 2013 r – dotycząca wyznaczenia terenu działalności przemysłowej polegającej na uboju zwierząt, na działkach nr nr 81/2, 82, 83, położonych w obrębie miejscowości Kossaki-Falki,
- Uchwałą Nr 151/XXVIII/13 Rady Gminy Rutki z dnia 20 grudnia 2013 r – dotycząca wyznaczenia terenu działalności przemysłowej polegającej na uboju zwierząt, na działkach nr nr 34, 35, 36, 37, położonych w obrębie miejscowości Śliwowo-Łopienite,
- Uchwałą Nr 152/XXVIII/13 Rady Gminy Rutki z dnia 20 grudnia 2013 r – dotycząca wyznaczenia terenu działalności przemysłowej polegającej na uboju zwierząt, na działce nr 127, położonej w obrębie miejscowości Zambrzyce-Króle,
- Uchwałą Nr 77/XV/12 Rady Gminy Rutki z dnia 27 czerwca 2012 r – dotycząca odcinka trasy linii elektroenergetycznej 400 kV Narew – Ostrołęka (docelowo Narew – Łomża) na terenie gminy Rutki.

Procent pokrycia planami zagospodarowania przestrzennego wynosi około 1% powierzchni gminy. Decyzje o warunkach zabudowy i lokalizacja inwestycji celu publicznego ustalane są indywidualnie w postępowaniu administracyjnym.

W roku 2018 wydano:

- 1 decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- 39 decyzji o warunkach zabudowy, w tym: 6 dotyczyło zabudowy mieszkaniowej, 5 – zabudowy usługowej, a pozostałe dotyczyły głównie obiektów związanych z rolnictwem. Jedna decyzja odmowna – dotycząca zabudowy usługowej.

X. PRZEDSIĘBIORCY

W 2018 r. zarejestrowano 31 nowych przedsiębiorców. Można wyróżnić:

- 27 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą,
- 4 osoby prawne prowadzące działalność gospodarczą.

W 2018 r. wyrejestrowano 19 przedsiębiorców osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Najczęściej przedmiotem działalności nowych jak i wyrejestrowanych podmiotów było wykonywanie robót budowlanych.

XI. ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ ALKOHOLU

Na terenie Gminy Rutki w 2018 r. funkcjonowało 15 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, na które wydano łącznie 32 zezwolenia, w tym: 15 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo, 8 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu, z wyjątkiem piwa, 9 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

Ponadto na terenie Gminy Rutki funkcjonuje 5 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, na które wydano łącznie 10 zezwoleń, w tym: 5 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo, 1 zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu, z wyjątkiem piwa, 4 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

Reasumując, w 2018 r. - 20 podmiotów posiadało zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

XII. OCHRONA ŚRODOWISKA

Na terenie Gminy Rutki znajdują się: obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 pod nazwą „Bagno Wizna„ (PLB200005) o powierzchni 8010,90ha, Otulina Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi obejmująca częściowo Gminę Rutki. W 1967r. na terenie naszej gminy zostały utworzone 2 rezerwaty przyrody: „Bagno Wizna I” (30ha) chroniący fragment torfowiska niskiego w dolinie Narwi, ze stanowiskami rzadkich roślin oraz „Bagno Wizna II” (76 ha) powołany w celu ochrony torfowiska wysokiego ze stanowiskami rzadkich roślin. Lasy zajmują około 17 % całej powierzchni gminy.

W ramach realizacji Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Rutki na rok 2018- uchwalonego uchwałą Nr 140/XXVIII Rady Gminy Rutki z dnia 23 marca 2018 r. z terenu naszej gminy zostały odebrane do schroniska 24 bezdomne psy, gdzie została zapewniona im odpowiednia opieka. Doraźnie udzielana była pomoc zwierzętom poszkodowanym w wypadkach drogowych.

Uchwałą Nr 44/X/15 Rady Gminy Rutki z dnia 13 grudnia 2015 roku został przyjęty Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rutki na lata 2015-2020 – w ramach realizacji tego programu w 2018 roku wymieniono oświetlenie uliczne z lamp rtęciowych na lampy w technologii LED.

XIII. BEZPIECZEŃSTWO

W ramach zapewnienia bezpieczeństwa na terenie Gminy Rutki działa Ochotnicza Straż Pożarna. Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Rutkach-Kossakach jest wpisana do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego. Bierze czynny udział w likwidacji zagrożeń (pożarów, wypadków drogowych, usuwaniu zagrożeń po silnych wiatrach bądź ulewach itp.). OSP Rutki-Kossaki wyjeżdża do zdarzeń w obrębie swojej gminy jak również gmin sąsiednich. W 2018 r. jednostka ta uczestniczyła w 72 akcjach pożarniczo - ratowniczych w tym 34 pożary (2 poza terenem powiatu).